

Lapsi- ja perheystävällisen Keski-Suomen ohjelma

Hyvinvoinnin perusta rakentuu lapsuudessa ja nuoruudessa. YK:n lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa kaikkia julkisia toimijoita asettamaan lapsen edun etusijalle päätöksissään. Lapsi- ja perheystävällisyyden tulee olla keskeinen strateginen kehityskohde hyvinvointialueella. Lapsi- ja perheystävällisyys edellyttää pitkäjänteistä ja suunnitelmallista toimintaa, sekä tiivistä yhteistyötä kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja maakuntaliiton kanssa.

Esitämme, että Keski-Suomen hyvinvointialue laatii osaksi strategiansa toimeenpano-ohjelmaa lapsi- ja perheystävällisen Keski-Suomen ohjelman, johon pyritään sitouttamaan mukaan Keski-Suomen kunnat, järjestöt, seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt sekä Keski-Suomen liitto. Samalla hyvinvointialueen omat palvelut lapsille ja perheille on arvioitava lapsi- ja perheystävällisyyden kannalta ja uudistettava niitä.

Lapsi- ja perheystävällisessä Keski-Suomessa arvioidaan ennakkoon päätösten vaikutukset lapsiin, mukaan lukien talouspäätökset. Hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyönä on otettava käyttöön lapsibudjetointi, joka antaa tietoa kuntien ja hyvinvointialueen yhdessä alle 18-vuotiaisiin kohdistamista voimavaroista, niiden kehityksestä sekä aikaansaaduista hyvinvointivaikutuksista.

Tie kohti lapsi- ja perheystävällistä Keski-Suomea tarvitsee lasten, nuorten sekä heidän vanhempiensa mielipiteiden selvittämistä ja niistä oppimista. Avuksi voitaisiin koota asukasraati, jonka jäsenenä on lasten ja nuorten vanhempia. Nuorisovaltuuston tulee olla kehitystyössä mukana. Lisäksi lapsi- ja perhejärjestöjen verkostoiminen mukaan on suunnitelman kannalta olennaista. Työssä tulee hyödyntää myös Jyväskylän yliopiston, ammattikorkeakoulun sekä maakunnassa toimivien valtakunnallisten toimijoiden osaamista (mm. Pesäpuu ry, Nuorten Suomi ry).

Työ on hyvä aloittaa heti alkavan vaalikauden alussa, jolloin eri kunnat ja maakuntaliitto uudistavat strategioitaan. Lapsi- ja perhepalveluiden arjessa lähellä perheitä työskentelevän henkilöstön tulee olla tiiviisti mukana uudistustyössä.

Lapsi- ja perheystävällisen Keski-Suomen ohjelmaan on tarpeen sisältyä hyvinvointialueen omassa toiminnassa ainakin seuraavat konkreettiset toimenpiteet:

1. Perheiden ja kotiin menevän varhaisen tuen vahvistaminen sekä mahdollisuus räätälöidä tukea perheen tarpeiden mukaisesti.
2. Arvioidaan nykyiset lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet erikokoisten, erilaisten ja eri puolilla Keski-Suomea asuvien perheiden kannalta (ml. maaseutuvaikutusten arviointi) ja tehdään tarpeelliset muutokset. Tukea tulee voida

tarjota joustavasti erilaisissa olosuhteissa elävien ja erilaisten perheiden tarpeisiin. Tässä tulee kuulla perheiden parissa eri puolilla Keski-Suomea työskentelevän henkilöstön sekä erilaisten perheiden näkemyksiä. Esimerkiksi nykyinen rajausta kotipalvelun enintään 3 tunnin kestosta päivittäin on pitkien välimatkojen oloissa epätarkoituksenmukainen.

3. Varhaiskasvatuksen sekä perheiden kotipalvelun ja perhetyön välisten yhdyspintojen luominen ja vahvistaminen niin, että löydetään ratkaisut lapsia kotona hoitavien vanhempien asiointikäyntien aikaiseen tilapäisen lapsenhoitoavun tarpeeseen. Myös seurakuntien tarjoama lastenhoitoapu (Pikkuhulppi) voi olla osa kokonaisuutta. Nykyisin hyvinvointialueen lapsiperheiden kotipalvelu ei myönnä apua tilapäiseen asiointitarpeeseen. Tämä rajausta ei toimi pitkien välimatkojen ja monilapsisten perheiden oloissa. Yhteensovitusta tarvitaan myös kuntien kotihoidontuen kuntalisän sekä kotipalvelun myöntämisperusteiden varhaiskasvatusta koskevien vaatimusten kesken niin ettei perheiden toimeentulo vaarannu. Yhteensovitus tulee olla ammattilaisten, ei perheen tehtävä.
4. Muilla hyvinvointialueilla toteutetut uudistukset puoltaisivat perheiden kotiavun ja perhetyön tuomista tiiviisti neuvolan yhteyteen sekä ylipäättään erilaiseen kotiin menevän auttamisen parempaa yhteensovitusta ja jatkuvuutta. Lapsi- ja perhepalveluita tulee johtaa paremmin kokonaisuuksina myös paikallisesti.
5. Tukiperhetoimintaa koskevan ”byrokratian” uudelleenarviointi ja keventäminen.
6. Selvitetään ja otetaan käyttöön muiden hyvinvointialueiden hyviä käytäntöjä kuten kotiin tulevat perhehoitajat osana lastensuojelun avohuollon työtä.
7. Huomioidaan monikkoperheet ja erityislapsiperheet päätöksenteossa ja vahvistetaan henkilöstön osaamista erityislasten tukemisessa.
8. Palveluverkon linjaaminen niin että neuvolapalvelut sekä perhekeskukset tavoittavat perheet kaikissa kunnissa. Pitemmän aikavälin tilasuunnitelmien tekeminen yhteistyössä kuntien kanssa niin, että perheiden palveluita voidaan koota perhekeskusten yhteyteen niin että ne sijaitsevat lähellä varhaiskasvatuksen ja/tai perusopetuksen tiloja.
9. Tehdään Keski-Suomen hyvinvointialueesta perheystävällinen työpaikka. Mahdollistetaan henkilöstölle työelämän joustot kuten etätyö, erilaiset työaikatarkaisut, työvuorosuunnittelu ja uusiin tehtäviin kouluttautuminen elämäntilanteen niin vaatiessa. Perheystävälliset työpaikat tukevat työntekijän jaksamista työssään sekä perheen ja työn sovittamista yhteen.
10. Maakunnallisen hyvinvointisuunnitelmaan sisällytetään riittävän konkreettisia ja seurattavia lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä tutkittuun tietoon perustuvia tavoitteita, joihin hyvinvointialue ja kunnat sekä muut toimijat sitoutuvat. Konkreettiseksi tavoitteeksi soveltuu esimerkiksi se, että jokaiselle lapselle ja nuorelle varmistetaan (vähintään) yksi turvallinen aikuinen.

Aluevaltuusto 18.3.2025

Keskustan aluevaltuustoryhmä

11. Lapsi- ja perhejärjestöjen toimintamahdollisuudet perhekeskusverkoston osana pitää turvata järjestöavustusten tai kumppanuussopimusten kautta.
12. Lastensuojelun sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian sekä aikuisten päihdepalveluiden välisen yhteistyön tiivistäminen niin että nuori saa tarvitsemaansa tukea. Jos lapsella on mielenterveysongelmia, tulee hoitaa ensisijaisesti niitä eikä vastata mielenterveyden ongelmiin lastensuojelun toimenpiteillä.
13. Aikuisten mielenterveys-, päihde-, sosiaali- ja työllisyyspalveluissa sekä silloin kuin aikuisella on vakava sairaus, selvitetään hänen huollettavanaan olevien lasten tuen tarve ja vastataan tarpeeseen.
14. Hyvinvointialueilla tarjotaan aktiivisesti tukea perheiden lapsilukutoiveen saavuttamiseksi esimerkiksi helpottamalla hedelmöityshoitoihin pääsyä.
15. Luodaan keskenmenoihin toimivat, perhettä tukevat hoitopolut. Varmistetaan hoitopolut kuntoon endometrioosin ja muiden gynekologisten sairauksien ja oireyhtymien hoidossa.
16. Edistetään sairaala Novan ympärivuorokautisen päivystyksen sekä Äänekosken ja Jämsän kiirevastaanottojen lapsiystävällisyyttä

Jyväskylässä 18.3.2025

Keskustan aluevaltuustoryhmä

Allekirjoitukset

Merja Lahtinen

MERJA LAHTINEN

Jarmo Lahti

Jarmo Lahti

Jarmo Lahti

Jarmo Lahti

Leena Järvi

Leena Järvi

Marianne Lahti

Tuomo Sivola

Jari Väkeho

Pekka Huuhtala

Hanna Hella

Mie Weng

Ise Weng

Rita Nieminen

Petteri Moutka

Marianne Väkeho-Kemppinen

Marianne Väkeho-Kemppinen

Sari Kivik

SARI KIVIK

Sirpa Martins

Anne Kivik

Aila Paloniemi

MARIA OJALA

Sari Kivik